

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

ફોજદારી અપીલ નં. ૧૦૬૬/૧૯૯૮

સાથે

ફોજદારી અપીલ નં. ૧૦૮૯/૧૯૯૮

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

=====

૧.	૨. શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો	
----	---	--

	જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે?	
૨.	પત્રકારને જોવા દેવામાં આવે ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

શાંતિલાલ મોતીભાઈ ગોહેલ.....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય..... સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

ઉપસ્થિત રહ્યા :

ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૬૬/૧૯૯૮

શ્રી જે. એમ. પંચાલ, અપીલકર્તા (ઓ) માટે વકીલ

સુશ્રી. મોનાલી ભટ્ટ, વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) માટે એપ્લિકેશન

ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૮૯/૧૯૯૮

શ્રી જયપ્રકાશ ઉમોટ, અપીલકર્તા (ઓ) માટે વકીલ એમ. એસ. મોનાલી ભટ્ટ,

વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) માટે એપ્લિકેશન

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

તારીખ:૨૪/૧૧/૨૦૧૬

સમાન મૌખિક ચુકાદો

૧. આ બંને અપીલ એક જ ઘટનામાંથી ઉદ્ભવે છે અને તેમાં કાયદા અને તથ્યોના સમાન પ્રશ્નો સંકળાયેલા છે અને તેથી, તેઓ આ સમાન ચુકાદા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે.

૨. ૧૯૯૮ની ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૬૬ અપીલકર્તા દ્વારા પસંદ કરવામાં આવે છે-શાંતિલાલ મોતીભાઈ ગોહેલ જે મૂળ આરોપી નંબર ૨ છે અને ૧૯૯૮ની ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૮૯ અપીલકર્તા દ્વારા પસંદ કરવામાં આવે છે-ઈશ્વરભાઈ સોમાભાઈ રોહિત જે મૂળ આરોપી નંબર ૧ છે, જે ૧૯૯૭ના વિશેષ કેસ (એસીબી) નંબર ૨માં નડિયાદ ખાતેના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ અને વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, ખેડા દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૨.૧૦.૧૯૯૮ ના ચુકાદા અને આદેશની વિરુદ્ધમાં છે, જેમાં મૂળ આરોપી નંબર ૧ને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ ૧૯૮૮ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") ની કલમ ૭ હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને સજા સંભળાવવામાં આવી હતી. એક વર્ષની સખત કેદ અને રૂ.૫૦૦૦ નો દંડ ભોગવો-ડિફોલ્ટમાં, છ મહિનાની સરળ કેદમાંથી પસાર થવું અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૩ (૨) હેઠળના ગુના માટે, મૂળ આરોપી નંબર ૧ ને ત્રણ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ.૧૦૦૦૦ નો દંડ-ડિફોલ્ટમાં, વધુ ત્રણ

મહિનાની સરળ કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી, જ્યારે મૂળ આરોપી નંબર ૨ ને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦-બી સાથે વાંચી શકાય તેવા અધિનિયમની કલમ ૭ હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને એક વર્ષની સખત કેદ અને રૂ.૩૦૦૦-અને કલમ હેઠળ ગુના માટે સજા ફટકારવામાં આવી હતી. ૧૩ (૨) ને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦-બી સાથે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) સાથે વાંચીને, મૂળ આરોપી નંબર ૧ ને બે વર્ષની સખત કેદ અને રૂ.૫૦૦૦ ના દંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.

૩. વર્તમાન અપીલને વેગ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩-સી.સી. રાવલ વર્ષ ૧૯૯૬ દરમિયાન પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, એ. સી. બી., નડિયાદ તરીકે તેમની સત્તાવાર ફરજો બજાવી રહ્યા હતા અને તેમને માહિતી મળી હતી કે સ્થાનિક પોલીસ અને આર. ટી. ઓ. ના અધિકારીઓ વાહનોના ડ્રાઈવરોને હેરાન કરી રહ્યા છે અને તેઓ ગેરકાયદેસર વળતર એકત્રિત કરી રહ્યા છે અને ત્યારબાદ વાહનોના ડ્રાઈવરોને તેમની સામે કોઈ કાનૂની કાર્યવાહી કર્યા વિના જવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે તેથી ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩ એ ૧૮.૧૦.૧૯૯૬ પર બે સ્વતંત્ર પંચ સાક્ષીઓને આમંત્રિત કર્યા અને જાળ માટે નિર્ણય લીધો અને તે મુજબ પંચોને જાણ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, ટ્રક નં. જીજે ૧૮ ટી ૫૮૫ ને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા રોકવામાં આવી હતી અને ડ્રાઈવર ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ ચુસુફભાઈને

વિશ્વાસમાં લેવામાં આવ્યો હતો કે જાળ નાખવા માટે તેમની સહાયની જરૂર છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩ એ જરૂરી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું અને ડ્રાઈવર ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ યુસુફભાઈએ તેની ટ્રક ખસેડવાનું શરૂ કર્યું અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો પણ રાત્રે લગભગ ૦.૪૫ વાગ્યે ટ્રકની કેબિનમાં બેસી ગયા. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ સરદાર પટેલ ભવન, નડિયાદ નજીક હાઈવે પરથી તેની ટ્રક ખસેડી રહ્યો હતો, ત્યારે ટ્રાફિક પોલીસનો ગણવેશ ધરાવતા એક કોન્સ્ટેબલે સીટી વગાડી અને હાથ ઊંચકીને ટ્રકને રોકી હતી. ત્યારબાદ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૧ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ આરોપી નંબર ૧ પાસે ગયા હતા, તે સમયે આરોપી નંબર ૧ એ યુસુફભાઈને કહ્યું હતું કે તેણે ટ્રકની પાછળની બાજુએ હળવા કે લાલ કપડા કેમ નથી મૂક્યા અને મેમો જારી કરવા માટે યુસુફભાઈને છેતરવાની ધમકી પણ આપી હતી. આ સમયગાળા દરમિયાન, આરોપી નંબર ૨, જે આરોપી નંબર ૧ ની સાથે હતો, તેણે ગેરકાયદેસર વળતરની ચુકવણી કરવા માટે તેના હાથથી હાવભાવ કર્યો હતો અને આરોપી નંબર ૧ એ રૂ. ૧૦૦-ની ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ યુસુફભાઈએ તેના જમણા હાથથી રૂ. ૧૦૦ ની દૂષિત ચલણી નોટો બહાર કાઢી હતી અને તે આરોપી નંબર ૧ તરફ લંબાવી હતી, જેણે તેના જમણા હાથથી ઉપરોક્ત ચલણી નોટો સ્વીકારી હતી અને તેને તેના પેન્ટના જમણા ખિસ્સામાં મૂકી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદ પક્ષના

સાક્ષી ર યુસુફભાઈએ પૂર્વ-નિર્ધારિત સંકેત આપ્યો હતો અને તેથી, દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩ ઘટના સ્થળે દોડી ગયા હતા.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે આરોપી નંબર ૧ એ સ્કૂટરની નજીક રૂ.૧૦૦/- ની દૂષિત ચલણી નોટો ફેંકવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને કહ્યું હતું કે રૂ.૧૦૦/- ની ચલણી નોટ સાથે રૂ.૧૦ ની ચલણી નોટ આરોપીની માલિકીના સ્કૂટરની નજીક મળી આવી હતી. એવો પણ આરોપ છે કે આરોપી નં.૧ થી ૩ એ વાહનોના ડ્રાઇવરો પાસેથી ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરવાના હેતુથી ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે આરોપી વ્યક્તિઓને નકલી ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ર પાસેથી રૂ.૧૦૦-ની ગેરકાયદેસર લાભની માંગ કરતી વખતે અને સ્વીકારતી વખતે રંગેહાથ પકડવામાં આવ્યા હતા.

જ. ફરિયાદના અનુસરણમાં તપાસ અધિકારીએ તપાસ હાથ ધરી હતી અને બંને અપીલકર્તાઓ સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું.આરોપી સામે આરોપ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો.આરોપીએ આરોપમાં દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેની સામે કેસ ચલાવવામાં આવશે.

જ.૧ ગુનો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

જ.૨ સુનાવણીના અંતે, સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીઓના નિવેદનો નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો હતો.

પ. તેનાથી વ્યથિત હોવાને કારણે, અપીલકર્તાઓએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ફોજદારી અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

ક. વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને, અપીલકર્તાઓએ મુખ્યત્વે દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યો છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને હકીકતમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાની કોઈ પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે.

૭. આરોપી નંબર ૧ના વિદ્વાન વકીલ શ્રી જયપ્રકાશ ઉમોટે આ અદાલતને સમગ્ર ચુકાદા અને રેકૉર્ડમાં લઈ ગયા છે અને દલીલ કરી છે કે છેતરપિંડી કરનાર ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ તેમજ છેતરપિંડી કરનાર પંચના પુરાવા અનુસાર,

તેઓએ આરોપી નંબર ૧ દ્વારા કોઈ માંગ કરવામાં આવી હતી કે કેમ તે અંગે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી નથી અને રૂ.૧૦૦ ની દૂષિત ચલણી નોટની વસૂલાત હોવા છતાં-જે રસ્તા પર સ્કૂટરની નજીક પડેલા જાળની જગ્યાએથી મળી આવી હતી, આરોપી નંબર ૧ ની વ્યક્તિ પાસેથી કોઈ વસૂલાત કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, આરોપી નંબર ૧ વિરુદ્ધ કંઈપણ જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી. તેમના દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કોઈપણ માંગને ધ્યાનમાં રાખીને કે તેમણે ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકાર્યો નથી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત હકીકત પણ ઉપરોક્ત બંને સાક્ષીઓના પુરાવા પરથી સ્થાપિત થઈ રહી હોવા છતાં, ખાસ કરીને ક્રોસ એક્ઝામિનેશનમાં, ઉપરોક્ત બંને સાક્ષીઓએ સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ રીતે જુબાની આપી છે કે તેમની તરફથી ન તો માંગ કરવામાં આવી હતી કે ન તો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, આરોપી નંબર ૧ સામે નોંધાયેલી દોષિતતાને રદ કરવાની જરૂર છે.તેમણે દલીલ કરી છે કે જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૧ નો સંબંધ છે, ફરિયાદકર્તા ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ અને આરોપી નંબર ૧ વચ્ચે અગાઉ દુશ્મનાવટ હતી કારણ કે જ્યારે ફરિયાદી અનધિકૃત રીતે એક માર્ગ પરથી પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે આરોપી નંબર ૧ ને દરમિયાનગીરી કરવામાં આવી હતી અને તેને રોકવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, ફરિયાદીએ આરોપી નંબર ૧ સામે રોષ રાખ્યો હતો અને તેથી, ફરિયાદી દ્વારા સ્કોરને પતાવટ કરવા માટે આરોપી નંબર ૧ ને ફસાવવામાં આવ્યો હતો.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સાક્ષીની ક્રોસ એક્ઝામિનેશન દરમિયાન પણ ઉપરોક્ત પાસાને રેકૉર્ડ પર

લાવવામાં આવ્યું છે તેમજ વધુ નિવેદનમાં પણ તેમણે પુરાવાઓ રેકૉર્ડ પર મૂક્યા છે જે સૂચવે છે કે તે દિવસે આરોપી નંબર ૧ આરટીઓ ઓફિસથી રેલવે સ્ટેશન, નડિયાદ સુધીના વન-વે રોડ પર ટ્રાફિકની દેખરેખ રાખવા માટે ફરજ પર હતો અને તેથી, સ્કોર સેટલ કરવા માટે આરોપી નંબર ૧ ને કથિત ગુનામાં ફસાવવાની તમામ શક્યતાઓ છે.આથી તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપી નંબર ૧ ને નિર્દોષ જાહેર કરવો જરૂરી છે.

૮. મૂળ આરોપી નંબર ૨ના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જે.એમ પંચાલે દલીલ કરી છે કે આરોપી નંબર ૨ પર આંક.૪-પેપર બુક પેજ ૨૧ દ્વારા આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે જેમાં ચોક્કસ આરોપ હતો કે આરોપી નંબર ૨ એ આરોપી નંબર ૧ ને રૂ.૧૦૦ ની રકમ આપવા માટે હાથથી હાવભાવ કર્યો હતો.જો કે, છેતરપિંડી અને પંચના પુરાવાઓમાં, તેની તપાસ દરમિયાન સુધારા કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં સ્પષ્ટપણે અને સ્પષ્ટ રીતે કહેવામાં આવ્યું છે કે આરોપી નંબર ૨એ મૌખિક રીતે રૂ.૧૦૦-છેતરપિંડીથી માંગ કરી હતી અને તેથી, છેતરપિંડીથી આરોપી નંબર ૧ ને રૂ.૧૦૦ ની ચલણી નોટ સોંપી હતી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જોકે, ઉપરોક્ત બંને સાક્ષીઓની ક્રોસ એક્ઝામિનેશનમાં, તેઓએ સ્વીકાર્યું છે કે છેતરપિંડી કરનાર અને આરોપી નંબર ૨ વચ્ચે કોઈ વાતચીત કે વાતચીત થઈ ન હતી.તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી, ત્યારે આરોપી નંબર ૨ દ્વારા છેતરપિંડી કરનાર પાસેથી માંગનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થયો ન

હતો અને તેથી, રૂ.૧૦૦ ની દૂષિત ચલણી નોટ-ઘટના સ્થળે સ્કૂટરની નજીકની જમીન પરથી મળી આવી હોવા છતાં, કોઈ પણ કલ્પના દ્વારા, તેને કોઈ પણ આરોપી દ્વારા સ્વીકૃતિ કહી શકાય નહીં.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, તેથી, ફરિયાદી પક્ષ માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપી નંબર ૧ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા બચાવના પ્રકાશમાં ખુદ્દી જાહેર જગ્યા પરથી બનાવવામાં આવેલી દૂષિત ચલણી નોટની વસૂલાત પણ અર્થહીન છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે મુખ્યત્વે કાવતરાના સિદ્ધાંત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે કે તમામ આરોપી ઘટના સ્થળે મળી આવ્યા હતા અને તેઓએ કાવતરું ઘડ્યું હતું અને કાવતરું ઘડ્યું હતું અને દૂષિત ચલણી નોટની વસૂલાતને ધ્યાનમાં રાખીને, માંગ અને સ્વીકૃતિ ધારવામાં આવી છે જે કાયદાની કલમ ૨૦ ની જોગવાઈઓને લાગુ કરે છે જે કાયદા હેઠળ સ્વીકાર્ય નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદો અને હુકમ કાયદામાં ટકાઉ નથી.

૯. બીજી બાજુ, સુશ્રી. મોનાલી ભટ્ટ, વિદ્વાન એપીપીએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે આ એક યોગ્ય કેસ છે જેમાં વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિશાળ પુરાવા પર વિચાર કર્યો છે અને આરોપીઓને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે જેમાં કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.તેણીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ

કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણો નક્કર અને નિર્ણાયક પુરાવા પર આધારિત છે અને તેથી, આરોપીઓને આપવામાં આવેલી સજામાં કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા છે અને માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થાય છે.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે છેતરપિંડીની મદદથી દોડતી જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી, ત્યારે આઈપીસીની કલમ ૧૨૦-બીની જોગવાઈઓ લાગુ થશે અને તેથી, દરેક આરોપીની ભૂમિકાને સંયુક્ત અને અલગથી જોવી અને પ્રશંસા કરવી જોઈએ.તેથી, તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે આરોપમાં હોવા છતાં, માંગ હાવભાવ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવી હતી જે સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં કોઈ પણ રીતે વર્ણવવામાં આવી નથી અને ચલણી નોટ ખરાબ રીતે ફોલ્ડ કરેલી સ્થિતિમાં મળી આવી હતી તે જ સૂચવે છે કે ત્યાં સ્પષ્ટ માંગ હતી.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત પાસાને છેતરપિંડી અને પંચ નંબર ૧ દ્વારા પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે અને જમી દરમિયાન, દૂષિત ચલણી નોટની સંખ્યા પણ ગણવામાં આવી હતી જે છેતરપિંડી કરનારને પૂરી પાડવામાં આવી હતી.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે જમી મેમો પર માત્ર તપાસ અધિકારી દ્વારા સહી કરવામાં આવતી નથી, પરંતુ આરોપીની સહી પણ મેળવવામાં આવી છે અને તેથી, કાયદાની કલમ ૨૦ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરીને માન્ય ટ્રાયલ

કોર્ટ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી ધારણા કાયદા અનુસાર છે અને આ અદાલત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશમાં દખલ કરી શકશે નહીં.

૧૦. આ અદાલતે આરોપી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ, જયેશ ઉમોટ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે.એમ. પંચાલને આરોપી નંબર ૨ માટે તથા એપીપી સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટને રાજ્ય તરફથી સાંભળ્યા.

૧૧. આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે.

૧૨. ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, ખાસ કરીને આરોપ મુજબ, અપીલકર્તાઓ તેમજ નિર્દોષ જાહેર કરાયેલા આરોપી રમેશભાઈ નટવરભાઈ બંને પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા.મૂળ આરોપી નંબર ૧ ટ્રાફિક કોન્સ્ટેબલ તરીકે ફરજ પર હતો, જેને નડિયાદ શહેરની નજીકથી પસાર થતા વાહનોની તપાસ કરવાની જરૂર હતી.ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે ફરિયાદી શ્રી સી.સી. રાવલ ને માહિતી મળી છે કે ત્રણેય આરોપી વાહનોના ડ્રાઇવરો પાસેથી પૈસા માંગી રહ્યા છે અને સ્વીકારી રહ્યા છે અને તેઓ તેમને હેરાન કરી રહ્યા છે અને તેથી, ચાલી રહેલી જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી અને ફરિયાદ પક્ષના સક્ષી નં. ૨ જે ટ્રુકનો ડ્રાઇવર હતો નં.જીજે ૧૮ ટી ૫૮૫ તરત જ છેતરપિંડી કરવા માટે

સંમત થયો હતો અને તેથી, તેને સમજાવવામાં આવ્યો હતો કે જાળ કેવી રીતે ગોઠવવામાં આવે છે.ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે લગભગ રૂ.૩૦ લાખે રૂ.૧૦.૧૯૯૬ પર જાળ દરમિયાન, જ્યારે તે ટ્રક સરદાર પાતાલ ભવન, નડિયાદની નજીકથી પસાર થઈ રહી હતી, તે સમયે આરોપી નંબર ૧ એ ટ્રકને અટકાવી હતી અને ટ્રકના કાગળો અને લાઈસન્સ અંગે પૂછપરછ કરી હતી અને પછી આરોપી નંબર ૨ દ્વારા હાથથી માંગેલા રૂ.૧૦૦-જે આરોપી નંબર ૧ ને પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો.ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે આરોપીઓને લાલ હાથે જાળમાં પકડવામાં આવ્યા હતા અને આમ, તેઓએ આરોપ મુજબ ગુનો કર્યો છે.

૧૩. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૧-રમેશભાઈ મોતીભાઈ રાહોડની આંક.૧૦ પર તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ૧૭.૧૦.૧૯૯૬ પર, તે સરકારી કચેરીમાં કારકુન તરીકે સેવા આપતો હતો તેમજ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી રાવલ દ્વારા એક બીજા પંચની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને તેમને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે છેતરપિંડીની જાળ કેવી રીતે ચલાવવામાં આવે છે અને તેમને એ પણ સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે ચલણી નોટને એન્ટ્રેસીન પાવડરથી કેવી રીતે દૂષિત કરવામાં આવી હતી અને તેને અતિ-હિંસક દીવામાં જોવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે જે વાતચીત થઈ શકે છે તે જોવા અને સાંભળવા માટે તેને સમજાવવામાં આવ્યો હતો અને તે પછી તેઓ ટ્રક

પર મુસાફરી કરી રહ્યા હતા જે ફરિયાદી દ્વારા ઓધવથી વડોદરા લાવવામાં આવી હતી અને જ્યારે ટ્રક સરદાર પટેલ ભવન, નડિયાદની નજીકથી પસાર થઈ રહી હતી, તે સમયે, ટ્રાફિક પોલીસ પોશાકમાં એક વ્યક્તિ જે અન્ય બે પોલીસ કોન્સ્ટેબલ સાથે પણ હતી તેણે સીટી વગાડી અને ટ્રક રોકી અને તેથી ડ્રાઈવરે ટ્રક રોકી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ડ્રાઈવર અને અન્ય વ્યક્તિઓ ટ્રકમાંથી નીચે ઉતર્યા હતા, તે સમયે આરોપી નંડ.૧ અને ૨ એ જણાવ્યું છે કે સાક્ષી શા માટે વધુ પડતી ઝડપે ટ્રક ચલાવી રહ્યો હતો અને સાક્ષીએ ટ્રકની પાછળની બાજુએ સિગ્નલ માટે લાલ કાપડ કેમ લગાવ્યું નથી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે સાક્ષીને એવું પણ પૂછવામાં આવ્યું હતું કે શું તેની પાસે કોઈ ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ હતું અને ત્યારબાદ આરોપી નંબર ૧ એ તેના દ્વારા રાખવામાં આવેલા પુસ્તકમાંથી મેમો જારી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, તે સમયે ટ્રકના ડ્રાઈવરે તેને મેમો જારી ન કરવાની વિનંતી કરી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે, આરોપી નંબર ૨એ તેને પૈસા આપવા માટે હાથથી હાવભાવ કર્યો હતો અને ટ્રકના ડ્રાઈવરે ખિસ્સામાંથી રકમ કાઢીને રૂ.૧૦૦ ની એક ચલણી નોટ આરોપી નંબર ૧ને પહોંચાડી હતી, જે તેણે તેના જમણા હાથથી સ્વીકારી હતી અને તેના પેન્ટના ખિસ્સામાં દાખલ કરી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ સાક્ષીએ અવાજ ઉઠાવ્યો અને તેથી, દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્યો સ્થળ પર પહોંચ્યા, તે સમયે, આરોપી નંબર ૧ ને સંકેત મળ્યો અને તે રસ્તા તરફ ભાગી ગયો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે, ફરિયાદી શ્રી રાવલ આરોપી નંબર ૧

તેમજ અન્ય બે વ્યક્તિઓને પકડે છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્રણેય આરોપીઓની ઓળખ પંચો દ્વારા માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કરવામાં આવી છે, જેઓ જાળના સમયે હાજર હતા અને ત્યારબાદ તેમની અતિ-હિંસક લેમ્પમાં તપાસ કરવામાં આવી હતી, જેમાં આરોપી નંબર ૧ના ખિસ્સાની વાત કરવામાં આવે તો આ ટેસ્ટ પોઝિટિવ હોવાનું જણાયું હતું.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપી નંબર ૧ ના ખિસ્સાની શોધમાંથી, રૂ.૧૦ ની ચલણી નોટ પણ મળી આવી હતી જે એન્થ્રેસીન પાવડરથી દૂષિત હોવાનું પણ જાણવા મળ્યું હતું અને જ્યાં સુધી બાકીની બે વ્યક્તિઓની વાત છે, ત્યાં સુધી અતિ-હિંસક લેમ્પનો ટેસ્ટ નકારાત્મક મળી આવ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ગેરકાયદેસર વળતર આપવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી દૂષિત ચલણી નોટ બેટરીનો ઉપયોગ કરીને સ્કૂટરની નજીક પડેલી મળી આવી હતી.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે તેણે ૧૭.૧૦.૧૯૯૬ પર પંચ તરીકેની તેની ફરજ બજાવી હતી, ત્યારે ટ્રેપ અસફળ રહી હતી અને ૧૮.૧૦.૧૯૯૬ પર, પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા તેને ટ્રેપની જગ્યા જાહેર કરવામાં આવી ન હતી અને શ્રી રાવલ ટ્રકને ક્યાં ચલાવવી તે તરફ દોરી રહ્યો હતો.સાક્ષીએ વધુમાં સ્વીકાર્યું હતું કે જાળના સ્થળે ફરિયાદી અને આરોપી નંબર ૧ વચ્ચે ટ્રકની ઝડપ તેમજ લોખંડના પિત્તળ પર કાપડ અથવા સિગ્નલ મૂકવા અંગે વાતચીત થઈ હતી અને ત્યારબાદ પણ, ઉપરોક્ત વાતચીત દરમિયાન, આરોપી નંબર ૧ એ મેમો જારી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપી નંબર ૧ ના ખિસ્સામાંથી દૂષિત

ચલણી નોટ મળી નથી અને તેણે જોયું નથી કે આરોપી નંબર ૧ એ દૂષિત ચલણી નોટ જમીન પર ફેંકી દીધી છે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપી નંબર ૨ તેમજ છેતરપિંડી કરનાર યુસુફભાઈ વચ્ચે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી.

૧૪. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨-યુસુફભાઈ સુલેમાનભાઈ મન્સુરીની આંક.૧૩ થી તપાસ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે ટ્રક નં.જીજે૧૮ ટી ૫૮૫ નો ડ્રાઈવર હતો જે સ્પેરછાએ છેતરપિંડી કરવા માટે સંમત થયો છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે રાત્રિના સમયે ૧૮.૧૦.૧૯૯૬ના રોજ વડોદરા તરફ જઈ રહ્યો હતો અને તે સમયે તેની ટ્રક સરદાર પટેલ ભવન, નડિયાદની નજીકથી પસાર થઈ રહી હતી, ત્યારે તેની ટ્રકને આરોપી નંબર ૧ દ્વારા રોકવામાં આવી હતી, જેની ઓળખ સાક્ષી દ્વારા માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપી નંબર ૧ એ ટ્રકની ઝડપ, લાઈસન્સ અને લોખંડના પિત્તળ પર સંકેત ન મૂકવા અંગે કેટલાક પ્રશ્નો પૂછ્યા છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેણે તમામ પ્રશ્નોના જવાબ આપ્યા હતા, તે સમયે ત્યાં હાજર અન્ય વ્યક્તિએ તેને આરોપી નંબર ૧ ને રૂ.૧૦૦ આપવાનું કહ્યું હતું. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જે વ્યક્તિએ સાક્ષીને રૂ.૧૦૦ આપવા માટે કહ્યું હતું-સાક્ષી દ્વારા તેની ઓળખ આરોપી નંબર ૨ તરીકે કરવામાં આવી હતી અને આવા નિર્દેશ પર, સાક્ષીએ તેના ખિસ્સામાંથી રૂ.૧૦૦ બહાર કાઢ્યા અને તે જ આરોપી નંબર ૧ ને આપ્યા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે

આરોપી નંબર ૨ પણ હાજર હતો અને ત્યારબાદ તેણે હોબાળો મચાવ્યો હતો અને તેથી દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્યો ઘટના સ્થળે આવ્યા હતા અને આરોપીઓને પકડ્યા હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને રૂ.૧૦૦ ની ચલણી નોટ-સ્કૂટરની નજીક જમીન પરથી મળી આવી હતી અને ત્યારબાદ આરોપીઓને એસીબીની ઓફિસમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપી નંબર ૧ નું પેન્ટ મળી આવ્યું હતું અને અલ્ટ્રા-વયોલેટ લેમ્પનું પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું અને જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૧ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તે પોઝિટિવ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે રૂ.૧૦૦ ની દૂષિત ચલણી નોટની સંખ્યાને પણ છટકું ચલાવતા પહેલા તૈયાર કરવામાં આવેલા પંચનામા સાથે સરખાવવામાં આવી હતી.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે તેની ટ્રકને તે સ્થળે અટકાવવામાં આવી હતી જ્યાં છટકું ચલાવવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે તેની સાથે માત્ર એક જ વ્યક્તિ ઉતર્યો હતો અને બાકીના લોકો ટ્રકમાં બેઠા હતા. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે રૂ.૧૦ ૦/- ની ચલણી નોટ પોલીસ અધિકારી દ્વારા બહાર કાઢવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેણે રૂ.૧૦-ની એક ચલણી નોટ પણ ઉપાડી છે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આરોપી નંબર ૧ એ તેની પાસેથી ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રૂ.૧૦૦ માંગ્યું નથી અને તેની અને આરોપી નંબર ૨ વચ્ચે કોઈ વાતચીત થઈ નથી અને પોલીસે તે જ દિવસે ૧૧.૦૦ વાગ્યે તેનું નિવેદન નોંધ્યું છે.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે પોલીસે તેનું નામ અને ટ્રકના કાગળો

વિશે પણ પૂછપરછ કરી છે અને તે સિવાય કશું પૂછવામાં આવ્યું નથી.સાક્ષીએ વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે તેણે પોલીસ સમક્ષ તેના નિવેદનમાં જણાવ્યું નથી કે અન્ય કોન્સ્ટેબલે તેને ફોન કર્યો હતો અને આરોપી નંબર ૧ ને રૂ.૧૦૦ ની રકમ ચૂકવવાનું કહ્યું હતું.

૧૫. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૩-ચંદ્રકાંત છગનલાલ રાવલની આંક.૧૪થી તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે વર્ષ ૧૯૯૬-૧૯૯૭ માં પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, એસીબી, નડિયાદ તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો અને તેને તેના પોતાના સ્રોતોમાંથી ગુપ્ત માહિતી મળી હતી કે પોલીસ અધિકારીઓ નડિયાદના સરદાર પટેલ ભવનની નજીકથી પસાર થતા વાહનોના ડ્રાઇવરોને ગેરકાનૂની લાભ તરીકે રૂ.૨૦ થી રૂ.૨૦૦ ની પ્રવેશ ફી વસૂલ કરીને હેરાન કરી રહ્યા છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેથી, તેણે દોડતી જાળ ચલાવવાનું યોગ્ય માન્યું અને તેથી, તેણે યુસુફભાઈ સુલેમાનભાઈ મન્સુરીની શોધ કરી છે જે ટ્રક જીજે ૧૮ ટી ૫૮૫ ચલાવી રહ્યો હતો અને સહેલાઈથી છેતરપિંડી કરવા માટે સંમત થયો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી અને જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી ટ્રક સરદાર પટેલ ભવન, નડિયાદની નજીકથી પસાર થઈ રહી હતી, ત્યારે આરોપી નંબર ૧ એ સીટી વગાડી અને વાહન રોક્યું અને ત્યારબાદ ટ્રક ડ્રાઇવરને રાત્રિના સમયે લગભગ રૂ.૪૫ વાગ્યે નીચે આવવા કહ્યું અને અન્ય સભ્યો ટ્રકમાં બેઠા

રહ્યા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે રાત્રે લગભગ ર.૫ વાગ્યે એલાર્મ મળ્યા પછી, ટ્રકમાં બેઠેલા અન્ય સભ્યો પણ ટ્રકમાંથી નીચે આવ્યા હતા અને આરોપી નંબર ૧ અને અન્ય આરોપીઓને ઘટના સ્થળેથી પકડ્યા હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે વસૂલાત પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો અને આરોપી નંબર ૧ ના ખિસ્સામાંથી ગેરકાયદેસર સંતોષ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી દૂષિત ચલણી નોટ મળી ન હતી, જો કે, રૂ.૧૦/- ની ચલણી નોટ મળી આવી હતી જે એન્ટ્રેસીન પાવડરથી દૂષિત હતી અને ત્યારબાદ રૂ.૧૦૦ ની ચલણી નોટ-રસ્તા પર પડેલા સ્કૂટરની નજીક મશાલની મદદથી શોધ કરવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે વિગતવાર પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેણે તેની સામે ફરિયાદ નોંધાવી હતી.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ સ્પીકાર્યું છે કે આરોપી અને છેતરપિંડી કરનાર યુસુફભાઈ વચ્ચે જે વાતચીત થઈ હતી તેમજ તેમની વચ્ચે જે વ્યવહાર થયો હતો તે તેણે જોયો અને સાંભળ્યો નથી.

૧૬. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી જ-નલિનકુમાર સોમાભાઈ જોશીની આંક.૧૭ પર તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ૧૮.૧૦.૧૯૯૬ પર, તે એસીબી, નડિયાદમાં વરિષ્ઠ પોલીસ નિરીક્ષક તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો અને તેને શ્રી રાવલ દ્વારા નોંધાયેલી ફરિયાદની તપાસ સોંપવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેણે સાક્ષીઓ તેમજ પંચોના નિવેદનો નોંધ્યા છે અને

તપાસ હાથ ધરી છે અને મંજૂરી પણ મેળવી છે અને ત્યારબાદ આરોપી સામે પૂરતા પુરાવા મળતાં આરોપપત્ર દાખલ કર્યું છે.

૧૭. આ તબક્કે, એ.સુબેર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય, (૨૦૦૯) ૬ એસસીસી ૫૮૭ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે:(૨૦૦૯ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૬બલ્યુ. ૩૯૯૪) એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શનના હેતુ પર ધ્યાન આપતા ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી આગળ આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને આરોપીઓને નિર્દોષ ગણવા જોઈએ, જ્યાં સુધી તે માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૧૮. કેરળ રાજ્યમાં અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.પી.રાવ (૨૦૧૧) ૬ એસસીસી ૪૫૦:(એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. (સપ્લિમેન્ટ) ૩૯૩), માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સમાન ગુનાઓ સામે તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ

પૈસા સ્વીકાર્યા હતા તે બતાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને લાંચ તરીકે જાણીને, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી.

૧૯. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનમાં (એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. (સપ) ૧૮૩૭) (ઉપરોક્ત) માં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે, માંગના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો રાખવાથી અને તેની વસૂલાત કરવાથી કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત થશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્ય અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મંજૂરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ આકસ્મિક

છે. ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે.સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૨૦. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે.જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી કારણ કે વાજબી શંકાથી આગળ તેના કેસને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૨૧. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ તેમજ બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી હરીફ રજૂઆતોના પ્રકાશમાં સાક્ષીઓના નિવેદનોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે.

૨૨. ભ્રષ્ટાચારના કેસોમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ અદાલત દ્વારા શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં જણાવ્યા મુજબ, આરોપ મુજબ ગુનાને સાબિત કરવા

માટે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા વાજબી શંકાની બહાર ત્રણ મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે.તાજેતરમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે ગેરકાયદેસર વળતરની માંગનો પુરાવો, આમ, કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનાની ગંભીરતા છે અને તેની ગેરહાજરીમાં, નિશ્ચિતપણે તેના માટેનો આરોપ નિષ્ફળ જશે.ગેરકાયદેસર સમાધાન અથવા તેની વસૂલાત દ્વારા કથિત રીતે કોઈ પણ રકમની માત્ર સ્વીકૃતિ, માંગના પુરાવાને નકારી કાઢે છે, તેથી તે કાયદાની આ બે કલમો હેઠળ આરોપને ઘરે લાવવા માટે પૂરતો રહેશે નહીં. ચોક્કસપણે, ગેરકાયદેસર વળતરની માંગને સાબિત કરવામાં ફરિયાદી પક્ષની નિષ્ફળતા જીવલેણ હશે અને કલમ ૭ અથવા કલમ ૭ હેઠળ ગુનાના આરોપીની વ્યક્તિ પાસેથી માત્ર રકમની વસૂલાત થશે.

૧૩ આ અધિનિયમ હેઠળ તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવશે નહીં.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યાં સુધી માંગના પુરાવાની વાત છે, વર્તમાન કેસમાં માંગના સંદર્ભમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓની તપાસ કર્યા પછી, આરોપી સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપ મુજબ અને ફરિયાદી પક્ષના કેસ મુજબ, આરોપી નંબર ૨ એ રૂ.૧૦૦ પહોંચાડવા માટે હાથથી હાવભાવ કરીને માંગ કરી હતી-અને તેથી, છેતરપિંડી કરનારને રૂ.૧૦૦- આરોપી નંબર ૧ ને સોંપવામાં આવ્યો હતો અને તે ચોક્કસ ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે.જ્યાં સુધી માંગની વાત છે, તે જ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી રાવલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાંથી બહાર આવે છે અને તે જ ગોઠવાયેલા જાળના

પંચનામામાંથી તેમજ છેતરપિંડી કરનારા અને પંચના પોલીસ નિવેદનમાંથી પણ બહાર આવે છે જેમણે પંચનામાના પઠનમાં વર્ણવ્યું છે કે હાથ ઊંચકીને હાવભાવ કરીને અને રૂ.૧૦૦ પહોંચાડવાની માંગ કરવામાં આવી હતી-આરોપીઓને ગેરકાયદેસર સંતોષ તરીકે.જો કે, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પુરાવા રજૂ કરતી વખતે, છેતરપિંડી કરનાર એટલે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ તેમજ પંચ કે જે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૧ છે, જે સાક્ષી હતા, જેમની હાજરીમાં ગેરકાયદેસર સમાધાનની માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં વ્યવહાર થયો હતો, તેમણે તેમની મુખ્ય તપાસમાં સુધારો કરીને કેસને વિકસાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જાણે કે આરોપી નંબર ૨એ આરોપી નંબર ૧ને ગેરકાયદેસર સમાધાન તરીકે પહોંચાડવા માટે મૌખિક વિનંતી કરીને માંગ કરી હોય.જો કે, તેમની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, બંને સાક્ષીઓએ સ્વીકાર્યું છે કે છેતરપિંડી કરનાર યુસુફભાઈ સુલેમાનભાઈ-ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી ૨ અને આરોપી નંબર ૨ વચ્ચે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી અને તેથી, માંગના સંદર્ભમાં સમગ્ર તથ્ય જમીન પર પડે છે.આ સંજોગોમાં, ભલે રૂ.૧૦૦ ની દૂષિત ચલણી નોટ-જે નિર્વિવાદપણે આરોપી નંબર ૧ ની વ્યક્તિ પાસેથી જપ્ત કરવામાં આવી ન હતી અથવા જપ્ત કરવામાં આવી ન હતી, પરંતુ તે જમીન પરથી મળી આવી છે જે ઘટના સ્થળે સ્કૂટરની નજીક પડેલી હતી તે સાચું હોવાનું માનવામાં આવી શકે છે, તો પણ જાળમાં ઉપયોગમાં લેવાતી દૂષિત ચલણી નોટની માત્ર વસૂલાત માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરશે નહીં.

૨૩. આ અદાલતે ઉપરોક્ત બે નિર્ણાયક સાક્ષીઓના પુરાવાઓની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે અને તેમના પુરાવાની તપાસ પર, એવું લાગે છે કે તેઓએ તેમના નિવેદનમાં સુધારો કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે જાણે કે આરોપી નંબર ૨ એ મૌખિક વિનંતી કરીને રૂ.૧૦૦ ની રકમની માંગ કરી હોય અને ત્યારબાદ કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, બંને સાક્ષીઓએ સ્વીકાર્યું છે કે છેતરપિંડી કરનાર અને આરોપી નંબર ૧ વચ્ચે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી. આ બાબતના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, માંગ અને સ્વીકૃતિ વિશે હકીકત સાબિત થતી નથી. પુરાવાના ઉપરોક્ત સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને, જોકે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે તારણ નોંધ્યું છે કે જ્યારે દૂષિત ચલણી નોટ મળી આવી હતી અને પુરાવા તેમજ મુદ્દામલ પેન્ટમાં જે આરોપી નંબર ૧ દ્વારા પહેરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી, કાયદાની કલમ ૨૦ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરીને, અતિ-હિંસક લેમ્પનો ટેસ્ટ પોઝિટિવ હોવાનું જણાયું હતું, ત્યારે માંગ અને સ્વીકૃતિ અંગેનો ગુનો સાબિત થયો હોવાનું માનવામાં આવે છે, જે નિર્ણયોની શ્રેણીમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદા સાથે સુસંગત નથી. માંગની હકીકત માત્ર માંગ કરનાર તેમજ ગેરકાયદેસર સંતોષ આપનારના મૌખિક પુરાવાથી જ સ્થાપિત થઈ શકે છે અને ઉપરોક્ત વ્યવહારને સમર્થન આપવા માટે, સમર્થનકારી પુરાવા તરીકે પંચનો પુરાવો પણ જરૂરી છે પરંતુ માંગ કરનાર તેમજ આપનારનો પુરાવો સીધો પુરાવો છે.જો ઉપરોક્ત પુરાવા ઉપલબ્ધ ન હોય તો, તે કિસ્સામાં, આરોપીની વ્યક્તિ

પાસેથી મળી આવેલી દૂષિત ચલણી નોટ મળી આવી હોવા છતાં, ફરિયાદી પક્ષનો કેસ જમીન પર પડી જશે.

૨૪. એક અન્ય પાસું જે આ કેસમાં બહાર આવી રહ્યું છે તે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ નિવેદનમાં આપવામાં આવેલા સ્પષ્ટીકરણના સંદર્ભમાં છે. ફરિયાદી તેમજ આરોપી નંબર ૧ વચ્ચે અગાઉની દુશ્મનાવટના સંદર્ભમાં ફરિયાદીની કોસ એક્ઝામિનેશનના પ્રકાશમાં, કારણ કે આરોપી નંબર ૧ પોલીસ વિભાગમાં સેવા આપતો હતો અને જ્યારે તે ફરજ પર હતો, ત્યારે તેણે જાણ્યું કે ફરિયાદી તેનું વાહન રસ્તાની એક બાજુએ ચલાવી રહ્યો હતો અને તેને રોકવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, ફરિયાદી અને આરોપી નંબર ૧ વચ્ચે તણાવપૂર્ણ સંબંધ હતો, જેના કારણે, સ્કોર સેટલ કરવા માટે, ઉપરોક્ત કેસ બનાવવામાં આવ્યો હતો અને તેને ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો હતો. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી નંબર ૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલા બચાવ પક્ષને પણ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર વાંચન પર, આરોપી નંબર ૧ નું કહેવું પણ દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા સમર્થિત છે જ્યાં સુધી તેની ફરજ સૂચિનો સંબંધ છે જે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે જે દિવસે તેણે ફરિયાદીને રોક્યો હતો, તે દિવસે તે નડિયાદ શહેરમાં રેલવે સ્ટેશનથી આરટીઓ રોડ સુધી ફરજ પર હતો.

રપ. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચેનો અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે;

૧૯૯૮ની ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૬૬ જે અપીલકર્તા દ્વારા પસંદ કરવામાં આવી હતી-શાંતિલાલ મોતીભાઈ ગોહેલ-મૂળ આરોપી નંબર ૨ અને ફોજદારી અપીલ નં.૧૦૮૯/૧૯૯૮ જે અપીલકર્તા દ્વારા પસંદ કરવામાં આવી હતી-ઈશ્વરભાઈ સોમાભાઈ રોહિત-મૂળ આરોપી નંબર ૧ ને મંજૂરી છે.નડિયાદ ખાતેના વિશેષ ન્યાયાધીશ અને વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, ખેડા દ્વારા ૧૯૯૭ના વિશેષ કેસ (એ. સી. બી.) નંબર ૨માં પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે. બંને અપીલકર્તાઓ-આરોપીઓને તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. તેમના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ દંડ, જો કોઈ હોય તો, તેમને પરત કરવામાં આવશે.

આર એન્ડ પી ને તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(આર.પી. ઢોલરીયા, ન્યાયમૂર્તિ)

વિષય:-ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિના યોગ્ય પુરાવાના અભાવે નીચલી કોર્ટનો સજાનો હુકમ રદ કરી આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મુક્તી ગુજરાત હાઈકોર્ટની ફોજદારી અપીલ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*